

SÁNG KIẾN KINH NGHIỆM

TÊN ĐỀ TÀI : MỘT SỐ KINH NGHIỆM DẠY TỐT MÔN TOÁN TRONG TRƯỜNG MẦM NON

1/ĐẶT VẤN ĐỀ :

Mục tiêu nội dung chăm sóc giáo dục Mầm Non mới hiện nay là nhằm phát triển toàn diện trẻ , hình thành cho trẻ những cơ sở ban đầu của nhân cách con người. Mục tiêu đó là hình thành ở trẻ những chức năng tâm lý, những cơ sở ban đầu của nhân cách, năng lực làm người của trẻ và chuẩn bị cho trẻ bước vào học phổ thông có hiệu quả . Để thực hiện tốt giảng dạy theo chương trình giáo dục MN mới đòi hỏi phải giáo dục trẻ theo 5 lĩnh vực gồm : Phát triển nhận thức, phát triển thể chất, phát triển ngôn ngữ, phát triển tình cảm xã hội, phát triển thẩm mỹ ...thì lĩnh vực phát triển nhận thức mà đặc biệt là bộ môn toán, nhằm hình thành cho trẻ những biểu tượng ban đầu về toán học là vô cùng quan trọng, là cơ, là tiền đề để trẻ tiếp tục tiếp thu kiến thức khó hơn ở bậc học trên . Từ suy nghĩ đó tôi quyết tâm đầu tư nghiên cứu một số kinh nghiệm dạy tốt môn toán ở trường mầm non trong năm học 2008-2009 này.

2/CƠ SỞ THỰC TIỄN :

Năm học 2008-2009 tôi được phân công dạy lớp lớn, sĩ số lớp tương đối đông (gần 40 cháu), lĩnh vực phát triển nhận thức và các hoạt động chung không đồng đều, nhiều cháu rất lanh lẹ, hoạt bát, thông minh nhưng cũng không ít cháu chậm chạp, ít vận động, ít nói đặt biệt với bộ môn toán lại còn nhiều điểm yếu, cháu chỉ biết đếm từ 1-10 theo quán tính, chưa biết so sánh, phân tích, thêm bớt theo quy trình, chưa biết tách gộp các nhóm số lượng, thậm chí cách dùng từ cho bộ môn toán hầu như các cháu cũng không biết, lý do rất đơn giản là các cháu chưa được qua lớp bé, nhờ trường mẫu giáo mà chỉ đến 5 tuổi mới ra lớp, mọi hoạt động về nề nếp xếp hàng, phải trái, trên dưới, trước sau, to nhỏ còn lẫn lộn, nhất là các chữ số cháu chưa hề biết, đây là một khó khăn của lớp trong những ngày đầu trẻ mới đến trường.

Từ thực trạng trên ngay từ đầu năm học tôi tiến hành khảo sát và phân loại chất lượng học sinh, trên cơ sở đó tôi tìm ra biện pháp phù hợp để giúp trẻ học tốt, tôi đầu tư nhiều hơn về bộ môn toán vì đây là môn làm nền móng cho cháu vào lớp một.

**Kết quả phân loại như sau :*

Tổng số học sinh 38 cháu : Tốt 4, Khá 5, Trung bình 19, Yếu 10.

Đây là một kết quả khảo sát quá thấp so với yêu cầu đặt ra đối với trẻ 5 tuổi, sau nhiều ngày suy nghĩ tôi quyết định tìm một số biện pháp để giúp trẻ lớp tôi học tốt môn toán như sau.

II/ NỘI DUNG NGHIÊN CỨU :1/Cho trẻ làm quen với thuật ngữ toán học và các chữ số ở mọi lúc mọi nơi :

Tôi quan tâm đặt biệt đến vấn đề này vì tôi nghĩ rằng cháu hiểu, nhớ và phân biệt các chữ số sẽ là tiền đề để thực hiện các phép tính một cách nhanh chóng. Độ tuổi này vốn từ của trẻ phát triển nhiều hơn nhưng vẫn còn không ít cháu vào thời điểm đầu năm học diễn đạt suy nghĩ của mình chưa mạch lạc, thiếu chính xác, muốn cho trẻ hiểu và diễn đạt một số từ ngữ dung trong bộ môn toán ở trường mầm non như cao, thấp, phải, trái, trên, dưới, trước, sau, to, nhỏ, bằng nhau, thêm, bớt, nhiều, ítthì cô giáo cần thường xuyên cung cấp cho trẻ nắm được các thuật ngữ toán học trẻ mới thực hiện tốt các yêu cầu trong các hoạt động môn toán, đặt điểm tâm sinh lý của trẻ MN là dễ nhớ mau quên, việc cung cấp kiến thức trong các tiết học chưa đủ để trẻ nhớ lâu, khắc ghi kiến thức mà giáo viên cần cung cấp mọi lúc, mọi nơi để mỗi ngày mỗi ít trẻ nhớ nhiều hơn, nhận thức đúng hơn về các thuật ngữ toán học và các chữ số mà cô giáo đã dạy..

-Ví dụ : vào đầu năm học khi cho trẻ tập xếp và di chuyển đội hình tôi kết hợp cho trẻ làm quen và ôn lại các thuật ngữ toán học đã được học ở lớp nhỡ như trước, sau, phải trái, trên dưới, cao thấp.... tôi yêu cầu : Lớp xếp cho cô 4 hàng : 2 hàng nữ đứng bên tay **phải** của cô, 2 hàng nam đứng bên tay **trái** của cô.

Hay tôi có thể thay đổi khẩu lệnh tập hợp mục đích để trẻ làm quen với các thuật ngữ trước, sau nhanh hơn, chính xác hơn tôi yêu cầu : 4 tổ một hàng dọc trước thẳng, tổ trưởng đứng **trước** tổ mình, tổ phó đứng **sau** tổ mình..

Hay qua tập bài hát ở mọi lúc mọi nơi để chuẩn bị cho bài dạy sắp đến cô nói : Đội nam hát **to** câu 1,2, đội nữ hát **nhỏ** câu 3,4....

Qua từng hoạt động trong ngày, qua nhiều hình thức dạy trẻ, qua bài thơ, bài hát, câu chuyện, câu đố, trò chơi, những hoạt động khác ... tôi cung cấp các thuật ngữ toán học đến với trẻ để kiến thức này sẽ giúp cho trẻ phát triển nhận thức một cách tốt hơn.

Bên cạnh việc ôn luyện kiến thức về thuật ngữ toán học ở khối nhỡ thì việc cung cấp cho trẻ các chữ số từ 1-10 rất quan trọng vì đây là kiến thức cơ bản để cháu mẫu giáo lớn thực hiện các phép tính cộng, trừ (Thêm, bớt) và cũng là tiền đề cho cháu bước vào lớp 1, cũng tương tự như hình thức trên khi trẻ đã nhuần nhuyễn các thuật ngữ trên dưới, trước sau, phải trái, to nhỏ... thì tôi tiếp tục củng cố kiến thức về các chữ số cho trẻ nắm.

Ví dụ : Giờ hoạt động ngoài trời : Để tổ chức trò chơi tôi yêu cầu trẻ : Lớp mình chia cho cô 5 đôi , mỗi đôi 5 bạn. Hoặc mỗi lượt tham gia trò chơi tôi yêu cầu mỗi tổ tham gia với số lượng 4,5,6 tùy theo mức độ hứng thú của trẻ, tôi cố ý nhắc đi nhắc lại số lượng, cho trẻ đếm và cùng cô kiểm tra đội nào xếp đủ số lượng cô giáo yêu cầu, mục đích là cung cấp kiến thức về chữ số cho trẻ nắm bắt.

Sau thời gian hơn 1 tháng dưới hình thức mọi lúc mọi nơi kết hợp với các hoạt động trọng tâm tôi đã cung cấp gần 90% trẻ trong lớp hiểu và thực hiện đúng những thuật ngữ toán học và nhận biết các chữ số từ 1-7 một cách nhanh chóng mà vào đầu năm tôi nghĩ rằng khó có thể thực hiện bởi phát triển nhận thức

mỗi trẻ không đều nhau và đa số còn yếu, bản thân rất vui mừng khi thấy biện pháp đầu tiên đưa vào áp dụng dạy trẻ học tốt môn toán bước đầu đã có thành công nhất định .

2/ Sưu tầm hình ảnh, làm đồ dung dạy học và trang trí lớp nhằm cung cấp kiến thức toán học cho trẻ :

Việc sưu tầm hình ảnh là việc làm thường xuyên của tôi từ khi bước vào nghề dạy trẻ, đến đâu, đi chỗ nào, gặp ai tôi đều quan sát, để ý ai có hình hoạ báo cũ, tờ rơi quảng cáo, lịch cũ.... Tôi đều xin và cất giữ, tôi biết rằng những cái bỏ đi của người khác lại là những đồ dung dạy học thật bổ ích cho các cô, các cháu ở trường mầm non, qua bàn tay khéo léo, cách bày trí trong phòng, ở các góc trong lớp học mà thực tế tôi đã thực hiện, xuất phát từ thiện ý như vậy nên trong nhiều năm qua tôi đã sưu tầm được rất nhiều hình ảnh về các chủ điểm dạy trẻ .Nhân dịp người ta quảng cáo về các loại xe máy, ô tô.... Tôi đến cửa hàng xe máy tham quan, tìm hiểu.... thế là nhận được 1 tập tranh xe máy, ô tô để phục vụ chủ điểm phương tiện giao thông. Tôi vào Mêtrô, siêu thị thấy có quảng cáo tờ rơi về các loại quần áo, các loại động vật, đồ dung trong gia đình, các loại hoa quả... tôi nhanh tay xin lấy, những tờ rơi này vừa có màu sắc đẹp, hấp dẫn trẻ, hình ảnh lại chính xác làm đồ dung dạy học, trang trí lớp thật “tuyệt vời”. Ngoài ra tôi còn sưu tầm xin lịch cũ, cứ vào gần cuối tháng 12 hàng năm tôi vận động mỗi phụ huynh cho từ 1-2-3 tập lịch cũ, hình ảnh nào tôi cũng nhận để dung không được lúc này thì lúc khác dung đến, tôi còn đến các cơ quan, ban ngành ở gần trường để xin những tập lịch đẹp như phong cảnh quê hương, các di tích lịch sử, các cây cầu nổi tiếng ở Việt Nam....

Ví dụ : Ở chủ điểm PTGT tôi dạy số 8, tôi cắt những chiếc xe máy nhỏ thành nhóm có số lượng 8 và dính keo 2 mặt lên tường men, đến giờ hoạt động góc, hoạt động tự do.... Tôi ôn luyện kiến thức **phân chia**, **thêm bớt**, cung cấp kỹ năng **đếm**, **so sánh** nhận biết các chữ số.... để cháu nhớ lại, khắc sâu kiến thức, trẻ sẽ nhớ lâu hơn bài học của mình, (tương tự như vậy với các chủ điểm về động vật, thực vật, gia đình....)

Từ những hình ảnh sưu tầm được tôi bắt tay vào làm đồ dung dạy học và trang trí lớp, thật ra lúc nào việc trang trí theo chủ điểm của lớp tôi cũng hoàn thành đầu tiên trước chủ điểm mới và đẹp nhất trường, được ban giám hiệu đánh giá cao, khen thưởng....nhưng lúc đầu không ai nghĩ ra, sau đó tôi đem kinh nghiệm này nói ra toàn tổ thể là chị em cùng nhau thực hiện, lớp vừa đẹp, trang trí vừa nhanh vì hình ảnh sẵn có chỉ cắt ra là dán thôi, hình ảnh bắt mắt, cháu thích thú cùng cô trang trí cho lớp mình thêm đẹp mà lại ít tốn tiền, ít tốn thời gian.

Ví dụ : **làm đồ dung về chữ số học toán.**

Tôi cắt các chữ số ở ở lịch lóc (nhỏ) từ số 1-10 dán vào giấy bìa làm thẻ số cho 100% số cháu trong lớp học toán, kinh phí đỡ tốn kém, đồ dung chữ số có nhiều màu sắc đẹp hấp dẫn trẻ khi học. Còn thẻ chữ của cô là cắt từ lịch lóc (lớn)

Ví dụ : **Đồ dung thẻ bài, lô tô bằng hình ảnh để dạy toán .**

Ở chủ điểm thế giới thực vật tôi sưu tầm được từ tập quảng cáo sản phẩm của nhà nông có rất nhiều hình ảnh về các loại quả, tôi cắt ra với số lượng 7 và làm thẻ bài cho mỗi trẻ, hoặc tôi cắt rời hình ảnh đó để yêu cầu trẻ xếp theo nhóm số lượng được học....Dùng hình ảnh rời, đẹp mắt, phù hợp chủ điểm tôi gắn lên các bảng bé thử tài, bé ghép số, bé đoán giỏi, thử làm phép tính... để trẻ được luyện tập ở hoạt động góc, hoạt động tự do nhằm củng cố, ôn luyện kiến thức toán vừa học.

Ngoài ra tôi còn dùng những hình ảnh sưu tầm được trang trí lớp rất đẹp: Trên mảng tường men tôi cắt dán bìa lịch có hồ nước, một số hình con cá được cắt rời, kít lại, dính keo 2 mặt bỏ vào rổ, cho cháu tự do thực hành theo ý thích hoặc theo yêu cầu cô, bạn (VD :gắn nhóm cá vàng có số lượng 8, gắn nhóm cá đỏ có số lượng 7, so sánh, thêm, bớt, tạo nhómhoặc gắn 8 con cá lên bảng và gắn chữ số tương ứng....)

Thực hiện biện pháp này tôi thấy không những đồ dung dạy toán của lớp tôi đầy đủ mà các môn học khác cũng có nhiều, vì tận dụng được tranh ảnh sưu tầm nhiều loại, nhiều dạng, dung không được việc dạy thì để trang trí lớp, để cho cháu tự chơi, tự cắt, tự vẽ theo, tự dán....., nhiều cô trong tổ, trong trường cùng nhau thực hiện.

3/Phối kết hợp với phụ huynh để dạy trẻ học tốt môn Toán :

Tôi rất xem trọng mối quan hệ giữa cô giáo và phụ huynh bởi đây là cầu nối vững chắc trong việc giáo dục trẻ.Ngoài thời gian ở trường trẻ về nhà với bố mẹ, nơi đây cháu cháu bộc lộ hết tình cảm của mình cũng như những kiến thức cô giáo cung cấp ở trường, đây là lúc cần phối hợp với phụ huynh để củng cố những gì cháu đã tiếp thu ở trường, đặc điểm tâm sinh lý của trẻ MN là dễ nhớ mau quên nên cần thường xuyên ôn luyện, tuy đó là những vấn đề hết sức đơn giản.

Mỗi tuần ở góc phụ huynh tôi đều cập nhật thông tin mới về chương trình dạy trẻ của lớp qua từng bộ môn, tên đề tài để những lúc đón trả trẻ phụ huynh đọc và cùng giáo viên thực hiện. Thực hiện sự chỉ đạo của nhà trường mỗi năm tôi tổ chức họp phụ huynh 3 lần để trao đổi những thông tin mới về tình hình sức khỏe, sinh hoạt ăn ngủ, chơi, học của cháu tại trường, ngoài ra giờ đón trả trẻ tôi thường xuyên liên hệ với phụ huynh tình hình trong ngày để cùng có sự phối hợp kịp thời trong việc chăm sóc, giáo dục trẻ.

Đối với trẻ MG lớn bắt đầu vào học kỳ 2 tôi thường ra bài tập cho cháu về nhà thực hiện như cộng, trừ, so sánh.... rất cần sự phối hợp với phụ huynh, vì thời gian ở trường ngoài hoạt động giáo dục còn bao việc khác, thời gian không đủ để cô rèn thêm kỹ năng cho cháu mà phụ huynh lại làm tốt việc này nên biện pháp phối hợp này cũng đem lại hiệu quả rất cao giúp cho lớp tôi thực hiện chuyên đề Toán trong năm đạt hiệu quả.

Ngoài ra còn phối hợp phụ huynh hỗ trợ về công sức như cắt đồ dung, xin lịch, tờ rơi, các biểu bảng quảng cáo để làm ĐDDH và trang trí lớp.

III/ KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU :

Sau gần một năm miệt mài nghiên cứu một số biện pháp để áp dụng dạy trẻ học tốt môn toán ở lớp bản thân thấy đa số học sinh có nhiều chuyển biến tốt, các cháu biết phân biệt cao, thấp, phải trái, to nhỏ, dài ngắn, biết thêm bớt, tạo nhóm, cộng trừ trong phạm vi từ 1-10-20-30.....đây là một kết quả đáng mừng mà tôi cứ nghĩ khó mà đạt được bởi vì có nhiều cháu rất yếu (như bản phân loại ở trên). Sở dĩ có được kết quả như vậy là có sự giúp đỡ nhiệt tình của ban giám hiệu và các chị em đồng nghiệp đã cùng tôi hưởng ứng việc làm đồ dùng dạy học tập trung và sự chỉ đạo sát sườn, kịp thời của lãnh đạo nhà trường. qua khảo sát chất lượng học sinh của trường lớp tôi đạt khá cao nhất là môn toán đạt 90%, đây là một con số mà bản thân tôi đã mong đợi nhiều ngày, với sự nỗ lực rất lớn của bản thân mới có được, tuy chỉ là những kiến thức đơn giản nhưng cô giáo phải tâm huyết và tốn nhiều công sức mới có được.

IV/KẾT LUẬN :

Biện pháp mà bản thân đưa ra đây không phải là biện pháp mới, có lẽ nhiều đồng nghiệp cũng đã thực hiện song trong quá trình thực hiện dạy ở lớp đã đúc kết ra một số kết luận sau :

- Cần cho trẻ làm quen với các thuật ngữ toán học như to nhỏ, phải trái, trên dưới, trước sau, tạo nhóm, biết số lượng, so sánh, thêm bớt.... để trẻ hiểu và nắm bắt kịp thời kiến thức mà cô cung cấp.
- Sưu tầm tranh ảnh, làm đồ dùng dạy học, trang trí lớp để phục vụ môn Toán
- Cần chuẩn bị đồ dùng đầy đủ cho mỗi cháu khi thực hiện luyện tập, vì đối với trẻ MN phương pháp trực quan và luyện tập đóng vai trò chủ đạo, nếu không có đồ dùng thì hiệu quả tiết học không đạt, hơn nữa việc trang trí lớp, tạo môi trường cho trẻ được nhìn, được trực tiếp luyện tập qua mọi lúc, mọi nơi sẽ mang lại hiệu quả cao hơn.
- Một việc không thể thiếu là sự phối kết hợp giữa gia đình và nhà trường để dạy trẻ ôn luyện kiến thức đã được cung cấp.